

PRZEDPŁATA

miesięcznie:

w Radomiu 2 korony
za cón. do domu 25 h.
z przes. poczt. 2.50 h.
Egzem. pojed. 10 hal.

OGŁOSZENIA

za wiersz petitowy
lub jego miejsce:
I-sza strona 1 kor.
Nekrologi 40 hal.
Reklamy 60 hal.
IV-ta strona 20 h.

GAZETA RADOMSKA

WYCHODZI CODZIENNIE.

REDAKCJA otwarta codziennie prócz świąt i niedziel od godziny 12 do 2 po południu.

ADMINISTRACJA otwarta codziennie prócz świąt i niedziel od godziny 9 do 3 po południu.

Adres Redakcji i Administracji: ulica Łubelska Nr. 51.

Zacięta walki na froncie włoskim.

Wiedeń. Urzędowo 30 b. m. Na froncie rosyjskim: Miejscami walki straży przednich.

Na froncie włoskim. W goryckiem walczono zawięte dzień i noc. Pod przyczółkiem mostowym wzięły udział w walkach po obu stronach znowu znaczne siły. Nasze wojska wzięły tam do niewoli 350 Włochów, w tem 8 oficerów.

Na odcinku płaskowzgórza Doberdo ciągle niezwykle ożywiony ogień armatni. Na wzgórzach na wschód od Selz toczy się dalej walka o kilka rowów.

Eskaadra naszych hydroplanów obrzuciła wydatnie bombami baterje nieprzyjacielskie u ujścia rzeki Sdobby. W odcinkach Fella i Ploecken na froncie Dolomitów tudzież pod Riva walki armatnie.

Na froncie bałkańskim nie było żadnych wydarzeń.

Komunikat turecki.

Konstantynopol. (B. K.) Z głównej kwatery donoszą: Nasza artylerja nadbrzeżna przeszkodziła rosyjskim łodziom podwodnym przedostać się do portu Zunguidak. Łodzie znikły, zauważywszy, że są ścigane przez nasze samoloty.

Na żadnym froncie nie było szczególnych wydarzeń.

Wojna z Portugalją.

Wiedeń. (B. K.) Z biura prasowego przy głównej kwaterze donoszą, że opiekę nad poddanyami austriackimi w Portugalji objęło poselstwo hiszpańskie w Lizbonie. Opiekę nad poddanyami i interesami portugalskimi w Austro-Węgrzech objęło również poselstwo hiszpańskie.

Ameryka i Niemcy.

Wiedeń. (B. K.) B. Reutersa donosi z Waszyngtonu, że sekretarz stanu Lansing polecił posłowi amerykańskiemu w Berlinie aby zapytał rząd niemiecki, czy niemiecka łódź podwodna storpedowała parowiec „Sussex“ i „Englishman“.

Olbrzymie koszty wojenne.

Genewa. Ciężkie położenie finansowe czwórporozumienia wzbudza zaniepokojenie w paryskich kołach rządowych „l'oeuvre“ pisze, że konferencja paryska powinna przede wszystkim ustalić, co rozumie przez zwycięstwo. Najważniejszym jest fakt, że alianci mają dotąd 215 miliardów kosztów wojennych i że do końca lata koszty te wzrosną do 300 miliardów. Nie można dalej w ten sposób prowadzić gospodarki. Franeja musi wiedzieć, kto zapłaci ten dług.

Nowa zbiorowa nota do Grecji.

Lugano. Pisma włoskie donoszą za „Agence d'Athenes“, że posłowie czwórporozumienia wystąpili zbiorowo do prezydenta ministrów Skuludisa, żądając

wyjaśnień w sprawie zarządzeń poczynionych przez Grecję w Epirze od grudnia ub. r.

Ustąpienie Poliwanowa.

Petersburg. (B. K.) Pet. Aj. tel. donosi, że minister wojny Poliwanow na własne żądanie zwolniony został z urzędu. Następcą jego jest szef intendatury generał piechoty Szuwajew.

Skaranie moskalofilów bułgarskich.

Sofja. (B. K.) W procesie o szpiegostwo na rzecz Rosji zapadł wyrok. Czterech oskarżonych, mianowicie oficera rezerwowego, dziennikarza i dwóch kapitanów bułgarskiego związku żeglugi morskiej skazano na dożywotnie więzienie. Jeden z sądzonych kapitanów jest Rosjaninem. Dwóch innych oskarżonych, mianowicie, publicystę i handlarza mebli, uwolniono.

Strejki w zakładach Putiłowskich.

Bukareszt. Z Petersburga donoszą, że jeden z posłów oświadczył na tajnem posiedzeniu Dumy, iż 13 robotników z zakładów Putiłowskich skazano na powieszenie a 130 wysłano na front bez wykształcenia wojskowego.

Wielkie straty na morzu.

Rotterdam. „Daily Chronicle“ donosi, że w ciągu 3 dni zatopiono statki o pojemności 46.000 tonn.

Ruchy floty angielskiej.

Kopenhaga. Telegram z Bergen donosi, że widziano kilka eskader angielskich, w tem jedną złożoną z 15 okrętów wojennych, jak płynęły w kierunku południowym.

O stanowisko duchowieństwa.

W liczbie anormalnych objawów, jakie się dają zauważyć w społeczeństwie polskiem od czasu ustąpienia Rosjan z naszego kraju, jest jeden, o którym się mówi bardzo mało, a prawie wcale nie pisze. Nie dlatego, aby objaw ten był bez znaczenia i wpływu na przyszłe ukształtowanie się naszych losów—gdyż, przeciwnie, jest on pierwszorzędnej wagi i nadzwyczajnej doniosłości. Zachodzą tu jednak względy całkiem szczególnej natury, które czynią, że wykazywanie i omawianie publiczne tego objawu jest wielce drażliwe, a poniekąd i niebezpieczne. Jeżeli obecnie w sprawie tego objawu zabieramy głos, to czynimy to w tem przeświadczeniu, że dalsze przemilczanie jego byłoby raczej szkodliwym i że jesteśmy upoważnieni do wypowiedzenia tych słów, które znaczny odłam naszego społeczeństwa ma oddawna na ustach, ale których z wyżej wspomnianych względów waha się dotąd jasno i donośnie wypowiedzieć.

Mamy tu na myśli stanowisko, jakie zajęło nasze duchowieństwo względem ruchu wyzwolenczego i pracy około narodowego uświadomienia ludu. Zabieramy głos w tej sprawie z całą świadomością odpowiedzialności, jaka na nas spada za poruszenie tak drażliwej i skomplikowanej kwestji, zabieramy głos z całą dobrą wolą, bez niechęci i uprzedzeń, mając na widoku jedynie najwyższy nakaz sumienia — dobro ogólnej sprawy i troskę o przyszłość Polski, której losy wazą się obecnie na szalach dziejowych.

Jakież jest tedy stanowisko naszego duchowieństwa wobec wspomnianego ruchu, a przede wszystkim wobec podjętej jednocześnie pracy budzenia uspio-nego w ludzie poczucia polskości?

Naogół biorąc, negatywne, w wielu wypadkach niewątpliwie? niechętnie.

Wyjątki nader tu są nieliczne, czego i samo duchowieństwo zaprzeczyć zapewne nie zechce. Zaznaczamy zgóry, że przyczyny tego objawu, o ile uważać go za przejściowy, są dla nas poniekąd zrozumiałe. Duchowieństwo, poza obowiązkiem patriotycznym, ma jeszcze drugi obowiązek, obowiązek troszczenia się o dobro „Kościoła Katolickiego, który jest powszechnym; niepewność sytuacji, wątpliwości jakie niechybnie zachodziły w duszach wielu Kapłanów co do sposobów pogodzenia z sobą tych dwóch obowiązków — to piewsza i bodaj najgłówniejsza przyczyna dotychczasowej rezerwy duchowieństwa. Druga przyczyna—to brak zaufania do czynników, które pierwsze zapoczątkowały

desek, 2 wag. soli, piły, maszyny do szycia, galanterja, kwas siarczany, przybory szewckie, szmergiel, klajster cukierki, jabłka, naczynia emaljowane —razem w 12 wag., 67 bel manufaktury, 5 skrz. cukierków, 5 becz. spirytusu, 5 skrz. zapalek, 12 skrz. pomarańcz, 5 wiązek blachy.

Ofiary. N. N. na święcone dla Legionistów rb. 1.

N. N. na głodnych rb. 3.

M. i S. W. zamiast bytności w «Czarach» kor. 3 na święcone dla Legionistów.

Z KRAJU.

Zamknięcie schroniska dla Legionów w Kielcach. Z uwagi na obecne dogodnie połączenia kolejowe już od pewnego czasu zmniejszać się począł ruch transportowy w schronisku dla legionistów. Gdy z drugiej strony jest obecnie w toku usunięcie domu rekonwalescentów w Kamińsku i przeniesienie go do Koźienic, ruch ten w krótkim czasie niemal zupełnie ustanie: przejeżdżający przez Kielce legionści nie będą mieli żadnej potrzeby zatrzymywania się w naszym mieście. Z tych względów dnia 20 b. m. postanowiono schronisko to zupełnie zwinąć. Natomiast powiększona zostanie znacznie działalność szwalni przygotowującej bieliznę i inne przybory do wyekwipowania dla legionistów w polu.

Schronisko Kieleckie w ciągu swego półrocznego istnienia dało przytułek 1025 legionistom, przyczem w ostatniej dekadzie w październiku 1915 r. było ich 70, w listopadzie 210 w grudniu 455, w styczniu 1916 r. 206, w lutym 75, w marcu 89. Znaleźli oni tu zarówno wygodny nocleg, jak proste ale obfite pożywienie, a wreszcie to serdeczne przyjęcie, które w duszach młodych żołnierzy pozostawia tak miłe wspomnienia, które utrwała w nich przeświadczenie, iż społeczeństwo aprobuje i ocenia ich dobrowolną ofiarę.

Z ziemi Kieleckiej. Komunikują nam: W tych dniach odbył się zjazd organizacyjny Stronnictwa Ludowego Ziemi Kieleckiej. W obradach brało udział kilkudziesięciu delegatów włościan prawie ze wszystkich powiatów ziemi Kieleckiej. Zjazd powziął uchwały identyczne co do treści z uchwałami zjazdu ziemi Radomskiej. Tak liczba delegatów włościańskich, biorących udział w zjeździe, jak przebieg obrad świadczą o rozbudzeniu ruchu niepodległościowego po wsiach ziemi Kieleckiej.

W tym stanie rzeczy nie mile uderza fakt, że w Kielcach przerwano — bo inaczej trudno to tłumaczyć — rocznicę insurekcji Kościuszkowskiej. Nie tylko nie urządzo no obchodu publicznego ale nawet w szkołach nie przypomniano młodzieży tego ważnego w nowych dziejach porobiorowych wypadku. Sądzimy, że błąd ten można jeszcze naprawić, że się to stanie.

Na murach miasta widnieją wielkie ogłoszenia magistratu z napisem: Nie pluć na ziemię i nie pić wody nieprze gotowanej. Zarządzenie to wydano w zamiarze przeciwdziałania roznoszeniu chorób epidemicznych, z których w Kielcach szerzy się ospa i tyfus, atoli nie w sposób zastraszający.

Równocześnie Komenda obwodowa wydała zarządzenie, że przy przekraczaniu granicy obwodu lub gminy należy się wykazać świadectwem zdrowotności koni, ważnym na dni 14 a wydanem przez c.

i k. żandarmerję. W obwodzie szerzy się podobno nosaczka i świerzba.

Składki na Polskę w decyzjach Rzeszy niemieckiej. Do kasy arcybiskupiej w Poznaniu napływają składki na Polskę, zbierane w decyzjach Rzeszy wskutek listu episkopatu polskiego i pisma ojea św.

Z archidiecezji gnieźnieńskiej poznańskiej nadesłano 322,701 mk., Wrocławia 148,000 mk., z Chetna 138,855 mk., z Kolonii 125,325 mk., z Monastera 95,962 mk., z Trewiru 88,305 mk., z Paderboranu 82,902 mk., z Fryburga 80,000 mk., z Rottenburga 62,800 mk., z Metkumji 32,831 mk., z Wuerzburga 28,780 mk., z Strassburga 24,000 mk., z Speyer 21 tys. mk., z Passau 17,612 mk. z Moguncji 15,820 mk., z Hildesheimu 15,356 mk., z Fuldy 13,544 mk., z Eichstaett 12,290 mk., z Limburga 12,000 mk., z Saksonji 11,280 mk. Ogółem 1,420,315 marek.

Oprócz tego posłano do Banku Narodowego w Lozannie z Augsburga 60,000 marek, z Muenchen-Fleising 47,061 mk., z Bambergu 19,401 mk., z Ratysbony 43,686 mk., (ogółem 170,146 mk.).

Czyli ogółem 1,590,463 marek.

Z ŚWIATA.

Żydzi wobec kongresu pokojowego. „N. Zuercher Ztg“ donosi z Rotterdamu: Wśród licznej bardzo ludności żydowskiej w Ameryce rozpoczął się silny ruch, domagający się zapewnienia żydom udziału w przyszłym kongresie pokojowym, celem zabezpieczenia praw żydów. Żydzi amerykańscy doznają w tej akcji silnego poparcia ze strony nieżydowskich amerykańskich korporacji demokratycznych i socjalistycznych.

Zakłady putiłowskie. Urzędowy komunikat rosyjski powiada, że fabryki putiłowskie przeszły w państwową administrację. To zarządzanie miało następujące przyczyny: Wciąż rosnące zamówienia armji doprowadziły powoli do bardzo znacznego rozszerzenia tych fabryk, w które praeto włożono wiele państwowych pieniędzy, tak, że rząd musiał objąć kierownictwo tego przedsiębiorstwa na czas wojny tem bardziej, że lepiej by było, żeby tak wielkie przedsiębiorstwo, wypełniające zlecenia armji i marynarki, przez czas wojny miało charakter państwowy niż prywatny. Interesy akcjonariuszy zupełnie będą salwowane przez ustawę o ruchu przed-

siębiorstw zajętych przez państwo. Choć poprzedni zarząd przedsiębiorstwa niema teraz kierownictwa w swem ręku, to jednak pozostaje na swem stanowisku o tyle, że będzie zastępował interesy akcjonariuszów, a po ukończeniu państwowej administracji wejdzie w dawne swoje normy.

Rozłam w socjalizmie niemieckim. Z frakcji soc. dem. Sejmu Rzeszy wystąpiło 18 członków i pod nazwą frakcji socjalno demokratycznej wspólności pracy zawiązało nową frakcję. Pomiędzy tymi, którzy wystąpili, znajdują się pp. Bernstein, Haasse, Ledebour i Stadhagen.

Nowy organ polski w Kijowie. Według doniesień prasy kijowskiej, wyszedł już pierwszy numer nowego organu polskiego w Kijowie, jest to dwutygodnik „Świat Kobiecy“, którego redaktorką naczelną jest znana powieściopisarka polska Żmijewska. Numer pierwszy przedstawia się bardzo obiecująco i pod względem informacyjnym jak najlepiej.

OGŁOSZENIA.

Rządca rolny, leśnik

z 29-letnią praktyką, żonaty obecnie na posadzie poszukuje posady od 1 lipca r. b. Blizsza wiadomość i kopie świadectw w Redakcji, „Gaz. Rad.“ 84—4

Potrzebni chłopcy do sprzedaży ulicznej za dobrą prowizją. Wiadomość w Administracji. 96—3

Zgubiono na niedzielnym koncercie przy kasie lub na sali portmonetkę z czarnej skóry o zawartości 30 koron i 4—5 rubli, oraz kluczyka i notatek technicznych. Znalazca proszony jest o zwrot do Redakcji notatek technicznych, za co może zatrzymać sobie pieniądze. 95—1

Ktoby z Panów właścicieli lub dzierżawców miał do wypuszczenia na bieżące lato kilka morgów ziemi w kulturze chociażby z drugorocznym pognojem pod ogrodowizną, raczy dać znać do sklepu p. Bogackiego przy ulicy Sskaryszewskiej № 17. 94—3

30% i 40% Sól potasową

należy nawozić na pola i łąki — w braku nawozów azotowych, i fosfatów — by wykorzystać znajdujące się jeszcze w glebie składniki pokarmowe a osiągnie się nadzwyczajne plony

Zlecenia przyjmuje: Jeneralna Reprezentacja Kalisyndykatu Józef Karrach — Lwów obecnie Wiedeń.

VI Mariahilferstrasse 27. Telefon 3397.

43—3

Cenniki i oferty darmo i opłatnie.